

Decentraal aal beheer Friesland

Duurzaam quotum, oogsten na draagkracht.

Reahus, 31 oktober 2012

Friese Bond van Binnenvissers
Secretariaat:
Mevrouw A. van der Meulen
Bongapaed 1
8736 JE Reahûs
alidatini@planet.nl

tot en met projecten

Inhoudsopgave

Aanleiding.....	3
Inleiding.....	4
Doelstelling en resultaten	5
Doelstelling.....	5
Resultaten.....	5
Aansluiting bij EVF doelstelling.....	5
Plan van aanpak.....	6
Bijlage: Nederlands Aalbeheerplan gunstig voor overlevingskansen aal	7

Aanleiding

Tien tot twaalf economisch en ecologisch rendabele binnenvisserij bedrijven in Friesland, die op paling vissen in het optimale seizoen en werken met een duurzaam (economisch en ecologisch) aalquotum dat jaarlijks is vastgesteld door E.L. en I. op basis van consensus binnen de V.B.C..

Toekomstbeeld Friese bond van binnenvissers

De palingvisserij vormt een belangrijk aandeel in de besomming van de Friese binnenvissers. De terugloop in vangsten door de gesloten periode (2007-2010) was in Friesland voor aal meer dan 50%. Daarnaast stimuleert de gesloten periode de beroepsvisser niet tot een beter beheer van zijn viswater. Daarom is de Friese bond van binnenvissers in 2011 en 2012 met aanmoediging van het ministerie (E.L. en I.) en de provincie gaan experimenteren met decentraal aalbeheer. De F.b.v.B. is ervan overtuigd dat het vast te stellen en te hanteren duurzame aal quotum in Friesland zal voldoen aan de doelstelling in de Europese aalverordening namelijk de verplichting om tenminste 40 % van de nu aanwezige biomassa aan schieraal vrij uit te laten trekken naar zee.

In maart 2012 is het evaluatie rapport “pilotproject decentraal aalbeheer in Fryslan” van Witteveen en Bos verschenen. De volgende conclusies zijn getrokken:

- Decentraal ingericht aalbeheer is praktisch uitvoerbaar, mits een beter (waterdicht) registratiesysteem wordt ingevoerd en er toegewerkt wordt naar een wetenschappelijk quotum i.p.v. het nu toegepaste pragmatische quotum;
- Decentraal aalbeheer is werkbaar, de Friese binnenvissers hebben laten zien dat ze zich hebben kunnen aanpassen naar deze alternatieve invulling van aalbeheer;
- De economische haalbaarheid van decentraal ingericht aalbeheer is nog niet bepaald. De kosten van invoering zijn niet bepaald, wel is in het LEI rapport naar de economische haalbaarheid vastgesteld dat de sector veranderingen moet ondergaan. Een van de aanbevelingen: minder beroepsvissers in Friesland wordt in 2012 al door de Friese bond van binnenvissers doorgevoerd (17 naar 12 beroepsvissers).

Decentraal aalbeheer lijkt praktisch uitvoerbaar, bewustwording en draagvlak onder de Friese vissers is enorm toegenomen. Ook vanuit andere delen in Nederland (o.a. Groningen met vier beroeps binnenvissers) bestaat belangstelling om het beheer van de paling beter in te passen in het visserijbedrijf.

Inleiding

De Friese bond van binnenvissers wil in 2013, 2014 en 2015 verder investeren in een duurzaam visserijbedrijf waarin beheer met behulp van quotum o.b.v. draagkracht van het gebied/het viswater de kern vormt.

Om het registratiesysteem waterdicht en betaalbaar te maken, toe te werken naar een quotum wat door vissers en wetenschap ondersteund wordt en de draagkracht van het gebied te verhogen heeft de bond financiële en inhoudelijke ondersteuning nodig. Deels wordt dit gerealiseerd in het project "Sud Ie, verbrede duurzame binnenvisserij", een pilot voor een duurzaam beheerd aalreservaat rondom Sud Ie, de Kolken Noord. Deels ook door het project Fryske fisk, waarin de binnenvissers onderzoek doen naar een bedrijfssysteem met een beter bedrijfseconomisch resultaat door verbreding van activiteiten voor de binnenvisser en meer zichtbaarheid van de vissers in het Friese landschap.

Als de Commissie Toekomst Binnenvisserij eind 2012 een positief advies geeft voor decentraal aalbeheer, hetgeen de F.b.v.b. verwacht, zal ook in 2013, 2014 en 2015 continuïteit moeten worden geboden aan de decentraal ingericht aalbeheer om de huidige ervaring niet verloren te laten gaan, het systeem waterdicht te maken, het draagvlak te versterken bij de landschap en waterbeherende organisaties en een indicatie te geven van de kosten van invoering van het systeem. Daarna, is de overtuiging van de Friese bond en van het ministerie van E.L. en I., zal decentraal aalbeheer de algemene werkwijze worden.

Door het ministerie van E.L. en I. is in het gesprek op 30 oktober 2012 met het bestuur van de F.b.v.B. aangegeven dat zij de aanvraag voor E.V.F. financiering ten zeerste ondersteunen. Het is van essentieel belang dat dit systeem wordt geoptimaliseerd en dat decentraal aalbeheer een structureel karakter krijgt in de Friese boezem en uiteindelijk de rest van Nederland.

Ook de provincie Friesland ondersteunt het continueren van decentraal aalbeheer in Friesland o.a. door een financiële bijdrage in een aanvullend onderzoek naar het lokaliseren van de rode aal.

Tenslotte wil ook Sportvisserij Friesland meer transparantie in de totale visserij, zij zijn daarom medeaanvrager van dit projectplan.

Leeuwardercourant, 16 maart 2015

Het visserijbedrijf van de familie de Jager uit Reduzum beheert sinds 19.. de Friese binnenwateren tussen Grou en Drachten. Beheer betekent voor Ale de Jager vissen in balans met draagkracht van het water en het omliggende gebied. De visser moet natuurlijk een boterham kunnen verdienen, maar dit mag niet ten koste gaan van de volgende tientallen jaren en ook de vogels en otters moeten hier kunnen leven.

De familie de Jager is lid van de Friese bond van binnenvissers, samen met deze organisatie en met behulp van het Europese Visserij Fonds is er de afgelopen 3 jaren gewerkt aan een waterdicht aal beheer systeem dat heeft laten zien dat het weer goed gaat met de paling in de Friese Boezem. Mocht u geïnteresseerd zijn in Ale's manier van werken en ook is willen genieten van de heerlijke kwaliteit paling die in Friesland wordt opgevisst dan nodigen wij u graag uit om deel te nemen aan een van de tien excursies die in juni en juli worden georganiseerd. Dit jaar met 30% korting om te vieren dat het in Friesland beproefde systeem "decentraal ingericht aalbeheer" nu ook in de rest van Nederland kan worden toegepast.

Doelstelling en resultaten

In 2011 en 2012 zijn al de nodige resultaten gehaald, in eerste instantie binnen de pilot i.s.m. Witteveen en Bos en AKTB. In 2012 werden de controles uitgevoerd door de BOA, die de controle al doen voor de bijvangstregeling waardoor de kosten minder hoog uitvielen (daarnaast hebben de leden van de FbtB in 2012 een deel van deze kosten zelf gedragen).

Ook van het project “Sud Ie, verbrede duurzame binnenvisserij” een belangrijke bijdrage verwacht over de mogelijkheden van opgroeigebieden voor paling en het bijpassende beheer o.b.v. draagkracht van het gebied. Het gebied de Kolken Noord onder Anjum is bij uitstek geschikt als opgroeigebied voor de paling en wordt binnen dit project optimaal ingericht. Met een betere doorstroming van schieraal naar het Lauwersmeer en de Waddenzee en van rode aal naar de achterliggende Friese boezem wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de verdere verbetering van de palingstand in Friesland. Het continueren en verbeteren van decentraal aalbeheer is een essentiële schakel om de binnenvisserij in Friesland duurzaam en toekomst bestendig te maken.

Doelstelling

Faciliteren van de Friese bond van binnenvissers voor het continueren en optimaliseren van decentraal ingericht aalbeheer in 2013, 2014 en 2015 in samenspraak met de Visserij beheers Commissie (VBC), ten behoeve van een beheersysteem met maatschappelijk draagvlak en ecologisch - en bedrijfseconomisch perspectief.

Resultaten

- In 2015 hanteren en handhaven de leden van de FbtB een duurzaam aalquotum;
- In 2015 is er een kosteneffectief en waterdicht controle systeem waaraan de VBC goedkeuring geeft;
- Een quotum per deelgebied (visser) wordt jaarlijks bepaald o.b.v. data uit het gehanteerde monitoring en controle systeem en goedgekeurd door het ministerie van E.L.en I.;
- De kosten van invoering van decentraal aalbeheer voor de provincie Friesland zijn vastgesteld;
- Andere geïnteresseerde provincies worden geïnformeerd en voorgelicht over de mogelijkheden van decentraal aalbeheer;
- Alle leden van de FbtB doen mee en betalen een nog vast te stellen jaarlijkse eigen bijdrage (2012: 500 euro per lid van de Fbtb);

Aansluiting bij EVF doelstelling

- Versterking van het concurrentievermogen van het visserijgebied.
- Herstructurering en heroriëntering van economische activiteiten, met name door stimulering van het ecotoerisme.
- Diversificatie van activiteiten door bijvoorbeeld gecombineerde beroepsactiviteit voor vissers of het scheppen van extra werkgelegenheid buiten de visserijsector.
- Het bieden van meerwaarde aan visserijproducten, bijvoorbeeld het duurzamer maken van een product.
- Ondersteuning van infrastructuurvoorzieningen voor kleinschalige visserij en toerisme, en van diensten in het voordeel van kleine vissergemeenschappen.
- Bescherming van het milieu in het visserijgebied, ontwikkeling van kustdorpen met visserijactiviteiten, bescherming van het natuurlijke en architecturale erfgoed.

Plan van aanpak

2013

- Aanstellen projectleider en instellen projectteam (projectleider en twee beroepsvissers)
- Samenstellen klankbordgroep (bestuurslid Fbvb, bestuurslid Sportvisserij Fryslân, vertegenwoordiger Wetterskip, projectleider). Indien mogelijk wordt de evaluatie van het project ondergebracht als agendapunt in de VBC;
- Opstellen programma van eisen registratiesysteem voor handhaving quotum;
- Benaderen potentiële uitvoerders controle;
- Aanbesteden uitvoeringswerkzaamheden 2013 en 2014;
- Training vissers: monitoring en controle;
- Ca. 120 controles;
- Afstemmen met migratiemetingen (Altenburg en Wybenga) t.b.v. bepaling van intrek en bepaling van uittrek;
- Afstemmen met monitoringsprogramma EVF-Sud Ie (2013) t.b.v. groeisnelheid;
- Afstemmen met onderzoek voor lokaliseren rode aal (start in 2013);
- Vaststellen uitgangspunten quotum 2014;

2014

- Evaluatie 2013;
- Opstellen plan van aanpak “uitrol naar andere provincies”;
- Opstellen eisen organisatie voor controleerbare uitvoering decentraal aalbeheer;
- Overleg klankbordgroep/VBC aangevuld met wetenschappelijke ondersteuning (Witteveen en Bos/ Imares)
- Ca. 120 controles;
- Afstemmen met migratiemetingen;
- Afstemmen met monitoringsprogramma EVF-Sud Ie (2014);
- Vaststellen uitgangspunten quotum 2014;

2015

- Evaluatie 2014;
- Ondersteuning bij invoering decentraal aalbeheer in twee provincies;
- Ca. 120 controles;
- Vaststellen uitgangspunten quotum 2015;
- Evaluatie project;
- Accountantscontrole, eindrapportage en vaststellen subsidie.

Nederlands Aalbeheerplan gunstig voor overlevingskansen aal

De maatregelen uit het Nederlandse aalbeheerplan hebben geleid tot betere overlevingskansen voor aal in de Nederlandse wateren. Dat is de conclusie van onderzoeksinstituut IMARES na evaluatie van de periode 2009-2011. De verbetering is vooral te danken aan beperkingen van de sportvisserij en de beroepsvisserij. Staatssecretaris Bleker heeft de evaluatie aan de Europese Commissie gestuurd. Hij liet weten dat versoepeling van de maatregelen nog niet aan de orde is.

De evaluatie laat zien dat de maatregelen uit het Nederlandse beheerplan hebben geleid tot aanzienlijk minder aalsterfte door menselijk handelen, aldus IMARES. De onderzoekers stellen echter dat de aalpopulatie in Nederland en de uittrek van schieraal pas veel later wezenlijk verbeteren. Een reden is dat aal een langlevende soort is. Het duurt vele jaren voordat een aal terugzwemt naar zee om zich voort te planten. Bovendien is niet goed bekend wat de oorzaken zijn van de achteruitgang van de aalpopulatie.

Een neveneffect van het aalbeheerplan is dat de binnenvissers bezig zijn met een omslag naar duurzame visserij. De proef met decentraal aalbeheer in Friesland is daarvan een voorbeeld

Bron www.combinatievanberoepsvissers.nl 5 juli 2012